

Angusfokwaarden gericht op geboorteverloop, groei en karkaskwaliteit

Prestatiegerichte fokcijfers

Stamboomgegevens, vastgestelde gewichten op verschillende leeftijden en scangegevens van de vleeskwiteit op levende dieren vormen de hoekstenen van de veeverbetering in het angusras.

Lineaire exterieurbeoordeling is onbestaand. Stamboekdirecteur

Ron Mc Hattie: 'De ideale angus bestaat niet.'

tekst **Guy Nantier**

In het angusras worden de fokwaarden (EBV's) berekend door één centrale organisatie, het Agricultural Business Research Institute (ABRI) aan de universiteit New England te Amidale (Australië). ABRI telt meer dan 80 wetenschappelijke onderzoekers en bezit een expertise van meer dan 40 jaar in het berekenen van fokwaarden voor verschillende runderassen, maar ook voor verschillende diersoorten.

'Het is niet belangrijk waar de fokwaarden worden berekend', zegt Ron Mc Hattie, algemeen directeur van het Britse angusstamboek. 'Wat wel belangrijk is, is

dat er bekwame, competente wetenschappers mee aan de slag zijn en dat er voldoende rekencapaciteit aanwezig is.'

Veehouderij vraagt cijfers

De pedigreegegevens worden in de Australische database bijgehouden door het Britse stamboek. De prestatiegegevens, zoals de gewichten op verschillende leeftijden en de scanresultaten voor vleeskwiteit, worden gecentraliseerd door het stamboek en na controle doorgestuurd naar ABRI. Ron Mc Hattie: 'De stroom aan gegevens coördineren en controleren is de opdracht van het stamboek.

Het wegen zelf is een zaak van de fokkers. De fokkers kennen de spelregels. Bij afwijkende waarden binnen een bepaalde range gaan wij ter plaatse voor controle. Wij moeten geen politieagent spelen, bedriegers worden snel door hun collega's ontmaskerd.'

Het scannen van de vleeskwiteit op levende dieren en de meting van de scrotumtrek gebeurt eveneens op vraag en kosten van de fokkers en geschiedt door een onafhankelijke organisatie. Slachtgegevens lopen bij het stamboek binnen via de slachthuizen. Ondanks dat participeren aan het programma serieuze meerkosten voor de fokker inhouden, doet zo'n negentig procent van de bijna 2300 stamboekleden actief mee. Mc Hattie: 'Fokkers weten en beseffen dat cijfers in de moderne veehouderij belangrijk zijn.' Het verwerken van de ruwe veldgegevens tot fokwaarden geschiedt in het Australische berekeningssysteem, dat de naam Breedplan meekreeg. De fokwaarde voor een kenmerk wordt weergegeven in de eenheid van meting. Het genetisch effect bij de nakomelingen is de helft van de waarde. 'Belangrijk is te weten dat de fok-

Ron Mc Hattie: 'Het is niet belangrijk waar fokwaarden worden berekend'

waarden van een koe of een stier voor een gegeven kenmerk verschillen van land tot land en dat deze dus niet één op één kunnen worden overgenomen', legt de stamboekdirecteur uit. 'De gemiddelde fokwaarde per kenmerk wordt daarom bijkomend per land gepubliceerd.' De publicatiedrempel verschilt eveneens van land tot land. Voor stamboekstieren bijvoorbeeld geldt in het Verenigd Koninkrijk een publicatiedrempel van minimaal 70 procent betrouwbaarheid op minstens één kenmerk.

Ruime portfolio fokwaarden

De angusfokkers en -veehouders wereldwijd beschikken over de volgende, gemeenschappelijke fokwaardeschattingen:

- Geboorteverloop (procentueel): fokwaarde gebaseerd op geboorteverloop-score van 1 (gemakkelijk) tot 5 (keizersnede), geboortegewicht en drachtduur. Het is de beste voorspeller voor het geboortegemak van de nakomelingen van een stier (CE % dir) bij vaarzen en het afkalfgemak van de vaarzen (CE % dtrs) op twee jaar ouderdom.
- Drachtduur (dagen): fokwaarde gebaseerd op de tijd tussen inseminatie en geboorte.

- Geboortegewicht: fokwaarde op basis van gewogen gewicht, gecorrigeerd voor de leeftijd van de moeder.
- Groei (kg) op 200, 400 en 600 dagen
- Gewicht volwassen koe (kg): fokwaarde gebaseerd op het gewicht van de moeder wanneer het kalf 200 dagen oud is, gestandaardiseerd naar een leeftijd van 500 dagen.
- Melkproductie (kg): voor stieren geeft de fokwaarde de te verwachten melkproductie van de dochters weer. Voor vrouwelijke dieren geeft de fokwaarde de 'eigen' melkproductie aan.
- Scrotumomtrek (cm): gemeten op dag 300 tot dag 700, gestandaardiseerd naar een leeftijd van 400 dagen. De fokwaarde heeft een kleine negatieve correlatie met de leeftijd van geslachtsrijpheid bij vrouwelijke nakomelingen. Hoe hoger de waarde, hoe jonger de dieren geslachtsrijp zijn en hoe vroeger zij dus kunnen afkalven.
- Karkasgewicht (kg): gebaseerd op het gewogen karkasgewicht in het slachthuis en gestandaardiseerd naar een leeftijd van 650 dagen
- Entrecote (cm²): gebaseerd op de ultrasone vleesmeting ter hoogte van de 12e/13e rib op een levend dier en in het slachthuis, gestandaardiseerd voor een karkasgewicht van 300 kilo. Hoe hoger de fokwaarde, hoe meer bespiering.
- Vetbedekking (mm): gebaseerd op de ultrasone meting op een levend dier van het onderhuidsvet en meting in het slachthuis, gestandaardiseerd naar een karkasgewicht van 300 kilogram.
- Vleesopbrengst (procentueel): gebaseerd op een genetisch verschil in uitsnijrendement tussen dieren voor een standaardkarkas van 300 kilogram. Hoe hoger de waarde, hoe meer vleesopbrengst.

- Intramusculair vet (procentueel): gebaseerd op een genetisch verschil in het percentage intramusculair vet ter hoogte van de 12e of 13e rib voor een standaardkarkas van 300 kilogram. Hoe hoger de waarde, hoe meer het vlees 'doorregen' is.

Landspecifieke fokwaarden

'Naast de gemeenschappelijke fokwaarden zijn er ook landspecifieke indexen of samengestelde fokwaarden', vult Mc Hattie aan. 'Voor de Britse fokkers betreft het een gebruikskruisingsindex of Terminal index en een fokkerij-index of Self Replacing index.' De gebruikskruisingsindex voor het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld geeft de genetische meerwaarde weer in Britse ponden tussen nakomelingen die in de Engelse markt worden afgezet op een levend gewicht van 550-580 kilogram (280-300 kg karkasgewicht) op ongeveer een leeftijd van 16 maanden. De index wordt samengesteld op basis van de ingewogen fokwaarden groei, karkasgewicht en -kwaliteit en geboortegemak. 'De inwegingsfactoren zijn specifiek landelijk', aldus Mc Hattie.

De fokkerij-index rangschikt de stieren voor hun genetisch potentieel om vervangingsvee te produceren, terwijl de mannelijke nakomelingen worden afgemest en in de markt gezet op een leeftijd van 18 maanden aan een karkasgewicht van 330 kilogram karkas. In de index worden geboortegemak, moedereigenschappen en slachtgegevens van stieren, afgemest op een grasrantsoen en krachtvoer, meegenomen. Ook hier gelden specifieke landelijke inwegingsfactoren.

Vrijheid in type

Alle fokwaarden kunnen via een webapplicatie uit de App Store of uit Google Play geraadpleegd worden op een smartphone. De stier- en koefokwaarden vormen de basis voor een stieradviesprogramma dat eveneens de inteeltcoëfficiënt van de nakomeling weergeeft.

Een lineaire exterieurbeoordeling bestaat niet in het angusras. Er worden dan ook geen fokwaarden berekend voor exterieurkenmerken. Ron Mc Hattie: 'Er is geen true type of ideale angus. Daarvoor zijn de veehouderijssystemen en marktomstandigheden wereldwijd te verschillend. Wat voor het ene land geldt, geldt niet voor het andere. Iedere angusfokker benut maximaal de variatie die het ras biedt volgens de eigen inzichten. Als je "zaken op de lange termijn" wilt (blijven) doen, kun je maar beter je verantwoordelijkheid opnemen. Er heerst totale fokvrijheid binnen het angusras.' |

CRV ook in angusras actief

In de VS is Dark Night momenteel de meestgebruikte kruisingsstier vanwege goede groei en beste karkaskwaliteit

CRV heeft in de Verenigde Staten, naast een fokprogramma voor holstein en jersey, ook een fokprogramma voor het angusras. Het sperma wordt vooral gebruikt op het onder-eind van de melkveestapels, zoals Belgisch witblauw in Nederland en Vlaanderen voor gebruikskruising gangbaar is. Binnen het fokprogramma is de karkaskwaliteit het belangrijkste fokdoel. Geboortegewicht is geen issue. In het angusras worden de kalfjes altijd klein en licht geboren. In het angusfokprogramma werkt CRV USA nauw samen met CRV Lagoa in Brazilië.